

Prof. dr hab. Urszula Kaczmarek
Konsultant wojewódzki w zakresie stomatologii dziecięcej

Katedra i Zakład Stomatologii Zachowawczej i Dziecięcej
50-425 Wrocław, ul. Krakowska 26

e-mail: urszula.kaczmarek@umed.wroc.pl

KW 7/19

Wrocław, 15.1.2019.

Pani

mgr Anna Szafran

Przewodnicząca

Dolnośląskiej Okręgowej Rady Pielęgniarek i Położnych we Wrocławiu

Ul. Powstańców Śląskich 50

53-333 Wrocław

Dotyczy: odpowiedź na pismo DOIPIP/2772/10/19, które otrzymałam w dniu 6.11.2019.

Szanowna Pani Przewodnicząca

Zamieszczam poniżej odpowiedzi na pytania.

1. *Czy zabieg grupowej profilaktyki fluorkowej należy wykonywać u uczniów szkół specjalnych w klasach I-IV*

Przeprowadzenie zabiegu nadzorowanego szczotkowania zębów preparatem fluorkowym (najczęściej stosowany jest Elmex żel) wykonywanego z zalecaną częstością w ciągu roku szkolnego i przy użyciu zdefiniowanej w ulotce ilości preparatu fluorkowanego i czasu jego kontaktu z zębami można przeprowadzić u uczniów szkół specjalnych klas I-IV **pod warunkiem posiadania przez nich umiejętności wypluwania (a nie połykania)** mieszaniny preparatu fluorkowego ze śliną w trakcie i po zakończeniu zabiegu. Jeśli dzieci nie posiadają tej umiejętności lub podejrzewa się, że nie będą stosowały się do polecenia wypluwania, wówczas zamiast objęcia ich nadzorowanym szczotkowaniem zębów preparatem fluorkowym można zalecić profesjonalną (w gabinecie stomatologicznym) aplikację lakieru fluorkowego z częstością aplikacji w roku

uzależnioną od poziomu ryzyka próchnicy (zabieg jest refundowany przez NFZ) lub zlecić przyjmowanie tabletek fluorkowych (zalecana dawka 0,5 mg fluoru dziennie w wieku 7-16 lat).

W ulotce preparatu Elmex żel znajduje się następująca informacja: „u osób, które nie kontrolują odruchu połykania (dzieci w wieku przedszkolnym – poniżej 6 lat, osoby niepełnosprawne” stosowanie tego preparatu jest przeciwwskazane), ale nie chodzi tu o szeroko rozumianą niepełnosprawność , a o brak umiejętności wypluwania.

2. *Czy po zabiegu fluoryzacji należy wypłukać jamę ustną wodą*

Płukanie jamy ustnej wodą zarówno po szczotkowaniu zębów standardową pastą z fluorem stosowaną w domu jak i po szczotkowaniu zębów preparatem fluorkowym zmniejsza retencję fluoru w jamie ustnej i obniża jego efektywność przeciwpróchnicową.

Szacowanie prawdopodobnej dawki toksycznej fluoru.

Prawdopodobna dawka toksyczna fluoru wynosi 5 mg/ kg masy ciała i powoduje objawy żołądkowo-jelitowe, wówczas podaje się wapń doustnie - mleko (w celu związania fluoru z wapniem i zmniejszenia wchłaniania) i obserwuje dziecko przez 4 godz. Jednakże łagodne symptomy wczesnego zatrucia mogą być zauważone już przy dawce 1 mg fluoru na kg masy ciała. Jeśli dziecku 6-letniemu o wadze 20 kg zaaplikowano na szczoteczkę, zgodnie z zaleceniami w ulotce, Elmex żel w ilości 1 cm, co odpowiada 0,5 g i ilość ta zawiera 6,25 mg fluoru , a dziecko wszystko połknie, to przyjęta dawka w przeliczeniu na kg masy ciała wynosi 0,31 mg fluoru i nie stanowi dawki toksycznej. W przypadku gdy to dziecko oczyszcza zęby dwa razy dziennie pastą do zębów zawierającą 0,15% fluoru (maksymalna ilość fluoru w paście powszechnie dostępnej handlowo) i nakłada na szczoteczkę 2 cm pasma pasty (co stanowi 1,5 mg fluoru przy jednorazowym szczotkowaniu) i połknie całą pastę, to przyjmie tą drogą 3 mg fluoru dziennie przy oczyszczaniu zębów 2 razy dziennie. Jeśli to samo dziecko połknie całą zaaplikowaną ilość preparatu Elmex żel to spożyje łącznie 9,25 mg fluoru, co w przeliczeniu na masę ciała będzie wynosić 0,46 mg fluoru, a zatem znacznie mniej niż prawdopodobna dawka toksyczna (ilość ta stanowi w przybliżeniu dawkę zalecaną przy stosowaniu tabletek fluorkowych, tj. 0,5 mg fluoru w wieku 7-16 lat).

Z kolei u dzieci w wieku 4- 8 lat odpowiednie dzienne spożycie fluoru (AI) wynosi 1,0 mg/dzień, a dopuszczalne górne spożycie fluoru (UL) 2,2 mg/dzień. Natomiast na podstawie zależności pomiędzy dawką spożywanego fluoru a występowaniem i nasileniem fluorozy zębów wykazano, że przy spożyciu 0,1 mg fluoru na kg masy ciała dziennie nasilona fluoroza zębów (białe plamki na zębach) występuje u poniżej 5% populacji.

Przyjmuje się, że dzieci 6-letnie połykają 25%, a dzieci w wieku 8-10 lat 10% objętości pasty użytej przy szczotkowaniu zębów podobnie jak dorośli.

Obliczenia te nie mają na celu zachęcania do nieprzestrzegania podanych w ulotce zaleceń.

Mam nadzieję, że powyższe informacje przyczynią się do eliminacji wątpliwości, a jeśli nie to proszę o bezpośredni kontakt.

Z poważaniem,

Prof. dr hab. Urszula Kaczmarek